

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
2. เพื่อศึกษาวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,295 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ปีการศึกษา 2556 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 303) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามครูผู้สอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert. 1993 : 247)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert. 1993 : 247)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม แบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 296 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูล และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การบริหารวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์วินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้สถิติเชิงพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ร้อยละ 53.04 และมีประสบการณ์ทำงานมาก ร้อยละ 46.96 กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.30 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 35.80 และสถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 18.90 ตามลำดับ

2. การบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบว่า

ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการเรียนรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ และมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิชาการ มีการจัดทำแผนงานการบริหารวิชาการอย่างเป็นระบบ และมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่การพัฒนาการเรียนรู้อตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงในการวางแผนงานครั้งต่อไป

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อบรรยากาศ การเรียนรู้ และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ การนำ หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและ รายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และมีการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการ น้อยที่สุด คือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพแวดล้อม

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม และมีการจัดการเรียนรู้ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ประกอบการชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัด การเรียนการสอน

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาแล้วดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน และมีการส่งเสริม ให้ครูจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการประสานความร่วมมือในการศึกษา ระหว่างครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยกัน มีการส่งเสริมครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการ กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัย

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบการเรียนรู้ มีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และมีการสำรวจ แหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการพัฒนาครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มีการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมให้คำแนะนำ ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และมีการนำผลการจัดการเรียนรู้ มาใช้ประกอบการนิเทศเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน

ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน มีการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้สอน ผู้ปกครองและ ชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และมีการจัดระบบงานและ โครงสร้างแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการส่งเสริม และพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการแนะแนว

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงาน ประจำปี มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นตามนโยบายการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาชาติตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศของสถานศึกษา

ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชน มีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน และมีการส่งเสริมให้ชุมชนแสวงหาความรู้ตามความต้องการและพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ ปัญหา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน มีการช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ และมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการ

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในจัดการศึกษา และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมมีประสิทธิภาพแก่บุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการดำเนินการตามระเบียบและแนวปฏิบัติ นำไปสู่การปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน มีการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และมีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติ

ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือเรียนและเอกสารอื่น ๆ มีการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนได้อย่างเหมาะสมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการวิเคราะห์หนังสือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุด คือ มีการตรวจพิจารณาคุณภาพของหนังสือเรียน

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา ได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศและเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา และมีการเผยแพร่สื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา

แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการบริหารวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3. วินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การเรียนรู้ร่วมกันของทีม ความรอบรู้แห่งตน และแบบแผนความคิดอ่านตามลำดับ ส่วนด้านที่มีวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้น้อยที่สุด คือ การคิดอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบว่า

ด้านความรอบรู้แห่งตน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและเหตุผลในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ ทุกครั้งมีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์และมีการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแก่ตนเองอยู่เสมอ และสามารถกำหนดภาพความคิดในอนาคต (วิสัยทัศน์) ของตนเองได้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้น้อยที่สุด คือ มีความกระตือรือร้นสนใจใฝ่หาที่จะเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่เสมอ

ด้านแบบแผนความคิดอ่าน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการสนับสนุนให้บุคลากร ได้ฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่ไม่รู้ตลอดเวลา มีการใช้การวางแผนเป็นกระบวนการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความคิดความเชื่อ และกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 ข้อ คือ มีการฝึกฝนทักษะในการวิเคราะห์ และตั้งคำถามเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ และมีการแสดงให้เพื่อนร่วมงานเห็นถึงการสะท้อนความคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการพยายามสร้างให้เกิดวิสัยทัศน์เชิงบวกมากกว่าวิสัยทัศน์เชิงลบ มีการยึดเหนี่ยววิสัยทัศน์ให้เป็นส่วนหนึ่งของความคิดหลัก เพื่อชี้แนะว่าสถานศึกษามีเป้าหมาย พันธกิจ เป้าประสงค์ และค่านิยมอะไร มีความตระหนักและเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา และมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลเป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 ข้อ คือ มีการกระตุ้นให้บุคลากร แต่ละคนมีภาพความคิดในอนาคต (วิสัยทัศน์) ของตนเอง

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของทีม โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการเน้นการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูล

ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และมีการใช้แนวทางในการปฏิบัติฝึกฝนเพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นทีม ได้แก่ การพูดคุย และการอภิปราย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ มีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานทดแทนกันได้เป็นอย่างดี

ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการมองภาพรวมของการทำงานและเข้าใจความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานและนำมาปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป และมีการวิเคราะห์หาสาเหตุ และตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริงตามลำดับ ส่วนข้อที่มีวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ มีการเน้นให้บุคคลหรือทีมงานมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ เป็นระบบ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า การบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การแนะแนว การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนเห็นว่าการบริหารวิชาการเป็นการบริหารงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมาย ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2551 : 2) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 33) ได้กำหนดให้ วิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในทางเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารวิชาการที่ประสบความสำเร็จย่อมส่งผลให้ การศึกษาประสบความสำเร็จเป็นผลสืบเนื่องกัน ไปอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลฑริ พิภูลแกม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่าการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างทักษะบริหารงานกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. วินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนเห็นว่าองค์การจำเป็นต้องพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เชื่อมโยงถึงกันทุกจุด เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาสู่ระบบทางด่วนข้อมูล ทำให้การส่งผ่านข้อมูลถึงกันเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้โครงสร้างองค์การเคลื่อนไหวต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (2555 : 43) ได้สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและบริหารจัดการอีกด้วย และเซนเก้ (Senge. 1990 : 42 - 44) ได้นำเสนอองค์ประกอบ 5 ประการในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เรียกว่า วินัย 5 ประการ (The Fifth Discipline) ซึ่งเป็นแนวทางพื้นฐานของการทำงานที่ทุกองค์การจะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และยังเป็นวินัยที่สมาชิกทุกคนในองค์การจะต้องร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย คงสาคร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตบวรวิทย์บางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัยเขต 1 พบว่า พฤติกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน องค์การ สถานประกอบการ รวมถึงสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารงานของสถานศึกษาตามกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อร่วมกันยกระดับคุณภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ การบริหารวิชาการของสถานศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การเข้ามาเสริมสร้างโดยใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดแนวทางอันเป็นแบบแผนในการดำเนินงาน มีการแบ่งปันประสบการณ์อันเป็นภาพในอนาคตขององค์การซึ่งเป็นเป้าหมายเพื่อไปให้ถึง มีการเรียนรู้การทำงานร่วมกันเพื่อใช้วางแผนการทำงานให้เกิดข้อบกพร่องน้อยที่สุดจนเกิดเป็นรูปแบบทางความคิดอันเป็นระบบ และในที่สุดแล้ววินัยในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะประ โยชน์เพื่อให้

การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรมากที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. 2555 : 53) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร จินดาพงษ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 1 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิติพงษ์ วรรณิ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารวิชาการของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ควรดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อันจะเป็นการผสมพลังร่วมกันในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. วินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมให้มีการคิดอภิปรายและทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยง เรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นองค์ความรู้ที่จะช่วยให้เราสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลง ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นด้วยการเรียนรู้ร่วมกันของทีมควบคู่กัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษากับวินัยในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา